

LO TEATRO CATALÀ

ANUNCIS
Y RECLAMS
à preus
CONVENCIONALS

PERIODICH SETMANAL INDEPENDENT
DE LITERATURA, ART, NOTICIAS Y ANUNCIS,
Destinat principalment á fomentar lo progrés é interessos del Teatro de Catalunya

Director: D. Joan Brú Sanelement

REDACCIÓ
Y ADMINISTRACIÓ
carrer Aribau
93, 3.er, 1.^a

PREUS PER SUSCRIPCIÓ

En Barcelona. . . 1.^{oo} pesetas trimestre.
Fora. 1.⁵⁰ » »

ULTRAMAR

{ Semestre. 7 pesetas.
{ Un any. . 12 »

PREU DE CADA NÚMERO

Número corrent. . . 10 céntims.
Id. atressat. . . 15 »

NOSTRE GRABAT

Molts anys fa que D. Anton Ferrer y Codina escriu pe 'l teatro. Desde sa primera producció *Las reliquias d' una mare* fins á la que ab lo títol de *Magdalena* acaba de fernos conéixer, hi ha una bona llista de obras que han obtingut éxit en nostres teatros, -perque en totas lo Sr. Ferrer ha sapigut donar á compénder que coneix los ressorts escénichs, combinant situacions d' efecte dramátich y finals d' acte propensos al aplauso en sas composicions sérias, ó valentse de xistes de primera forsa, com se sol dir, pera fer esclatar de riure, en las

D. Anton Ferrer y Codina

pessas que d' ell coneix lo públich.

Així ha anat conquistantse una bona reputació.

Ab motiu de son últim estreno en Novetats, la premsa y 'ls aficionats al teatro s' han ocupat molt del Sr. Ferrer, discutint las qualitats del drama *Magdalena*.

Nosaltres hem dit també ja lo que 'ns sembla, y avuy, donada la importancia que revesteix aquet espectacle qual llibre es del Sr. Ferrer y Codina, presumim que, es hora de que 'l seu retrato aparegui, honorantlas, en nostras columnas.

Per tal motiu pot véure 'l lo lector en aquesta plana. —P.

LO TEATRO CATALÀ

Es lo periodich que, reunint amena y profitosa lectura, resulta de franch als senyors suscriptors y á quants lo compran; porque publica per folletí, la comedia COFIS Y MOFIS, costant la comedia y 'ls números que la contenen, menos de lo que qualsevol producció en tres actes val en las llibrerías.

Ayuntamiento de Madrid

La Passió, Judas, Magdalena.

Article primer.

Ab motiu, ara fa dos anys, d'haverse estrenat en lo Teatro Català lo poema *Judas*, de Soler, y avuy, per causa d'haverse estrenat en Novetats lo drama *Magdalena*, de D. Anton Ferrer y Codina, alguns crítics han tornat á reverdir la qüestió de si es impropedient ú ho deixa de ser la representació de dramas sacros en los escenaris dels nostres teatros.

En bona veritat es menester convenir algunas vegades, en que no basta reconèixer en una persona talent y clara intel·ligència pera quedar ja tranquil respecte de que aquesta persona no 's perturbarà ni pendrà la A per la B, fins en qüestions tan clares com es la de lo molt convenient que resulta pera la moral y la religió cristiana lo fet de que prompte, ben prompte aparegués un drama sacro que logrés desterrar de nostre escenari lo que s'intitula *Passió y mort de Nostre Senyor Jesucrist*, com vingué lo *Don Juan Tenorio* de Zorrilla, á desterrar al *Convidado de piedra* que en llunyans temps féu la delícia dels nostres àvis.

Perque lo cert es que no es veritat que 'l públich no vulga dramas sacros.

La primera temporada en que s'estrenà 'l *Judas* en lo teatro de Romea, en sols trenta tres funcions (los anys de Cristo) quedà resarcit lo gasto de decorat y trajos, que, segons sabem de cert, arribà molt aprop de quatre mil duros, y guanyàren, ademés, autor y empresa una quantitat molt respectable, com á just premi del luxu y la magnificència ab que la obra havia sigut posada en escena.

Tant s'hi guanyà, que no hi ha pas dubte que la empresa de Novetats, al proposarse posar en escena un drama sacro consemblant al *Judas*, ho féu per haver vist l'exemple del bon profit que la empresa de Romea 'n havia tret, y, molt atinadament, pensà que, posant ab mes luxu y magnificència una obra que s'hi semblés, havia encara de treure mes profit de son drama sacro que 'l que del seu n'havia tret la empresa de Romea.

Queda, donchs, comprovat que 'l públich no refusa 'ls dramas sacros, ab la proba ineludible de que omple los teatros ahont se representan; y la afirmativa y la negativa del públich no revesteix may sino aquestas duas formas: aplaudir y omplir lo teatro quant li agrada, ó protestar y deixar lo teatro desert, quant no li plauhen las funcions que en ell se posan.

Y encara tinguis en compte que aixó ho fá 'l públich rompent la valla d'excomunion, prédicas, pastorals y atachs de periódichs carlistas, conservadors y liberals, que fins alguns d'aquets últims han caigut en la ceguera d'ajudar als reaccionaris trovant que no es procedent la representació de dramas sacros.

Comprobat aixís plenament que los últims dramas sacros han portat lo públich als nostres colisseus y han convingut als interessos de nostras empreses, podria sols quedar en peu á favor dels expressats crítics, lo perjudici que pot portar á la religió y á la moral lo véurer damunt del escenari figuras que han de ser sagradas per tot bon catòlich; y aixó es també un altre error que fins lo més obtús pot véurer desfet ab brevisimas paraulas.

¿Cóm se perjudicaria lo concepte que los personatges sagrats han merescut al món catòlich?

Es ben natural la resposta.

Calumniarlos, y fins dihentne veritats per ells ofensivas, si aquestas veritats fossin novas revelacions perjudicials per son concepte.

¿Hi ha res d'aixó en lo poema *Judas* de Soler, ni en lo drama sacro *Magdalena*?

Si hi es, han caigut en pecat d'heretgia sos autors; si no hi es, no han pecat en lo mes mínim.

¿Es veritat ó no ho es que la Magdalena era una ramera avans d'ésser redimida per Jesús?

¿Es veritat ó no ho es la tradició, admesa per tots los bons catòlics, de que Jesús va imposar als jueus lo terrible càstich de caminar eternalment, sens may trovar alberch ni pàtria?

Donchs, si es veritat, ¿quin pecat se comet, dihentho? Si tothom ho sab, ¿quina indiscreció hi ha en repetirho?

Menester es observar que tot lo que en los personatges sagrats es anterior á sa santedat, no son heretges los que nos ho han dit, sino que han sigut la Biblia, los llibres sagrats y las vidas dels sants.

Per ells es, no per gent atea ni impia, que sab tothom que la Magdalena havia sigut ramera, que sant Farriol havia sigut lladre, que sant Agustí havia sigut heretge, y si despres que ja ho sab tothom, venen poetas, y aquesta part odiosa anterior á sa santedat, encara la poetisan y la enlayran ¿en qué claudican? ¿En qué ofenen lo concepte que tots aquets personatges han merescut del món catòlich?

¡Ah! ¿Quan ben segur es que si, com diuhen los llibres sagrats, Maria de Magdala fou una meretríu impura, no ho fou tant poèticament ni tant disculpsablement com la presentan los autors de *Judas y Magdalena*!

FELIU CORTÉS DE THERSOL.

Historia del teatro catalá

VIII

La disposició del govern prohibint que nostres poetas dramàtics escribissin sas obras exclusivament en catalá, no va ser obstacle pera que prosseguissen sa patriòtica tasca de donar produccions típiques en nostra parla; puig van acudir al sistema d'entroduhirhi un personatge castellá, y aixís los dramas y las comedias eran aprobats per lo censor. Aixó indica que va esclatar fortament lo renaixement catalanista en los anys de que venim parlant, y aquest renaixement se veu encara mes clar quant se considera que, á la par que poetas y artistas vigorisaban los espectacles en lo que se referían á la literatura exclusivament dramática, —ó mes ben dit cómica, ja qu' eran pessas, parodias ó comedias lo que s'escribia, —també hi va haver qui, impulsat per l'exemple de Clavé, va compóndrer música pera algunas obras, donant vida á la sarsuela regional que 's componia de quadros essencialment característichs y populars.

Don Joan Soriols va ser dels primers: d'ell es la música de las gatadas de 'n Pitarra; ell vá ajudar també á l'acte de marcar decididament l'exis-

CERVESERIA Y XOCOLATERIA

á càrrech de

DOMINGO CONSTANS

Passeig de S. Joan, 160, xanflá Ausias March

(SALÓ ESLAVA)

LA PEDRA FILOSOFAL ¡DINERS Ó LA VIDA!

Comedias catalanas de

SIMÓN de l' OMBRA

PREUS, UNA PESSETA

en las principals llibrerías

tencia de nostre teatro, puig *La esquella de la torrrita* (que tal fet senyala) es obra musical seva.

No podem en aquet punt estar conformes ab un escriptor contemporani, quant manifesta que la introducció de la sarsuela catalana 's déu «á la influencia de modas extranjeras y á las frecuentes lecturas del francés qu' han inspirat—diu ell— «un altre sens número d' obras que naixen y moren en un dia y son, respecte al drama, lo que la «entrega respecte á la novela.»

No, de cap modo. La sarsuela catalana vá ésser fonamentada al anar prenent carta de naturalesa las obras cómicas: la sarsuela catalana va tenir desseguida partidaris, contant també ab cultivadors; aixó es, compositors y cantants que li donaban forma, y públich que aplaudia las obras típicas que se li oferian y que no eran per cert importadas del francés.

La citada *Esquella*, *Si us plau per forsa*, *Los estudiantes de Cervera*, *Lo rovell del ou*, *A sort y á ventura*, *L' esca del pecat*, *La rambla de las flors*, *Una prometensa* y totas las que se representaren en los primers anys de sa instalació, son obras típicas que no tenen música francesa; y com també contaban ab artistes ardorosament partidaris del género ab que alcansaban nom, no es d' estranyar que s' arrelés depressa entre 'ls que anaban á presenciar una de las manifestacions naturals de la naixent escena.

L' Eduart Mollá y la Enriqueta Alemany eran los artistas que més aplausos obtingueren desde 'l primer día, creantse un nom verdaderament popular.

Per fi, si volem demostrar que la sarsuela catalana no vé de la afició á las modas francesas, sols tenim que recordar la que, ab lo titol de *Setse jutjes*, va posarse en escena en nostre Liceo allá en 1862 ó 1863, ab música de Pujadas, y essent la lletra de Angelon, no de Clavé, com diguérem per error en nostre anterior capítol en que vam estampar aquet titol en lloch de *L' aplech del Remey*, qu' es la que pertany á Clavé y es altra de las sarsuelas catalanas que's vá representar moltes vegadas.

Donem aquestos datos, perque la historia ha d' ésser la vritat dels aconteixements; y ja que la amabilitat d' un entés y distingit poeta amich nostre nos los ha facilitat, considerem un deber no deixarlos de referir, á fi de que se sápigam los veraders fonaments qu' ha tingut lo teatro català de nostres días.

Ara 'ns proposem publicar noticias importantíssimas referents á la época mes moderna de nostre teatro regional; y al efecte, antes de donar per acabada l' obligació que 'ns hem imposat, pera correspondre á la consideració dels lectors de aquet periódich, donarém próximament á la publicitat los últims treballs que tenim bosquejats sobre 'l particular y que constituhirán la lectura ab que acabarem aquestas apuntacions històriques, que tan bona acullida han merescut del públich en general.

ENTREACTES

Modismes de cassador

Lo cassador per llest passa,
y que ho es provar vull jo,
mostrant la doble intenció
de sos modismes de cassa.

Si un del ridicul fá gala,
sol se 'l blanco dels demés.
L' home que no toca en rés.
es que té un perdigó á l' ala.

Aquell que á totas empaita,
es que preten cassó al vol
y 'l que creu lográ molt
esperant, està á la guaita.

Dona lletja 's diu no mata;
si un s' enganya, es qu' erra 'l tret.
Pledeija altre y pert lo plet;
li ix lo tret per la culata.

Passan alts pe 'l desgraciat
que, cercant goig, trova pena.
Lo qui busca mullé agena
entra en terren vedat.

Tirar dret, es parlar clá:
teni' olfato, es ser bon gós.
Qui á senyoretas fá l' os,
á cassa de pollas vá.

¿Nos vé á casa un forasté?
Es un aucell de passada.
¿Hi arriba á fer llarga estada?
Es que s' ha fet colorré.

Parlar molt cuan es en vá,
es gastar pólvora en salva.
Tots dihem, al sortir l' alba,
que ja comensa á apuntá.

Cuan un s' enfada y procura
desfogarse, aixeca l' vol.
La dona que 's fica molt
per tot y en tot, ¡quina fura!

¿Que per sorpresa atrapeu
á un malvat? Heu fet cassera,
y qui es viu en gran manera
és que sap la llebra hont geu!

Si un las mentidas prodiga,
de guatlles fa qu' hi hagi passa.
¿Conquista una á un rich? ¡Lo cassa!
¿No 'l conquista? L' hi ha fet figa!

Per agafá á un criminal,
és precis ans trovar rastre.
Al passarne un fort desastre,
nos posem al punt de dalt.

Carrega qui molt pregunta;
es fé un reclam l' anunciarse;
no locá, es equivocarse,
y per fi, qui anota apunta.

Lo cassador per llest passa,
y crech ús ho he provat jo
mostrant la doble intenció
de sos modismes de cassa.

JULIA CARCASSÓ.

COEIS Y MOEIS

comedia de

D. J. FELIU Y CODINA

Se publica com á folletí en lo setmanari

LO TEATRO CATALÀ

ACADEMIA DE BRODATS

Especialitat en lo decoratiu y artístich

á càrrech de la professora

rta. Leonor Capdevila

Brodadora de S. M. la Reyna D.ª Maria Cristina

Portal del Angel, 11 y 13, ent.º

Ayuntamiento de Madrid

Fotografía Partagás

Plassa de S. Jaume,

entrada per lo carrer de la

Llibreteria, n.º 4

Parlem més del Liceo

Sí, parlem-ne. Avuy es ocasió oportuna. La empresa que 'l dirigia ha renunciat y será precis buscarne un'altra.

Als propietaris toca mirar la manera de que son teatro tinga més bona gestió y de que estiga obert més temps seguit durant las temporadas.

De dit teatro viuen moltes families.

Segons hem sentit á dir, la propietat vol procurar per ellas, exijint al futur empresari la seguretat de que las corporacions com orquesta, coros, ball, empleats, etc., no 's vejin en endavant desatesas ni sos individuos deixin de cobrar.

Pero ¿cóm intenta ferho?

Heus aquí la dificultat.

Corren veus que, pera lograrho, 's volen posar noves trabas al empresari que 's presenti.

No es aquet lo camí.

La Junta té d'ajudar sempre á las empresas, donantlosli facilitats de que pujan sortir airoas del negoci. Tot lo que siga posar noves condicions que 'ls privin de disposar de recursos á que tenen dret innegable y exclusiu, será en perjudici d'ellas y de tot-hom; perque 'l teatro está subjecte á las lleys de la lógica, y lo que no es lógich donará mals resultats.

Sembla que 's tracta de que la Junta s'apoderi del abono, no entregant al empresari cap setmana l'import d'aquet ni la subvenció fins qu' hagi pagat á las masses.

Aixó no es just; aixó no pot acceptarho cap persona ni cap empresa dignas.

La Junta está ja garantida ab los quatre mil duros del depósit; la Junta no déu inmiscuirse en los pactes que la empresa fassi ab artistas, ni ab masses, ni ab ningú. Quants se contractin tenen medis de sobra per ferse garantir las pagas.

¿No demanan generalment las masses una setmana de préstamo? Donchs poden demanar y fins exijir una setmana adelantada, ó cobrar per dias, ó acudir á medis naturals y dignes per ellas y per la empresa pera ferse assegurar lo cobro.

¿Quina forsa moral pot tenir un empresari de qui comensa per recelarne la mateixa Junta que li cedeix lo teatro?

Perque es precis parlar clá. O 's creu que las empresas obran de bona fé, ó 's pensa que no hi obran. En lo primer cas déu ajudárselas; en lo segon, no déu tractarshli.

Anant de bona fé, no se las ha de rebaixar ni fer desmeréixer baix cap concepte. Y sería ofensiu per la empresa, obligarla á entregar á la Junta un diner del qual la empresa té perfecte dret á disposar.

L' empresa, al obrir abono, no exigeix que ningú s' aboni per forsa; per conseguint, las personas que no hi tingan confiansa, poden no abonarse. Las empresas fan rebaixa en los preus als abonats pera disposar, si volen, del import dels abonos.

¿A qué vé, donchs, que la Junta se'n fassi càrrech, si no pot, ni déu, ni ha de voler tenirhi cap intervenció?

L' abono vé á ser un anticipo que 'ls abonats fan á las empresas: privarlosli d' aquest anticipo, es tallarlos las alas, es perjudicar la bona marxa de las temporadas.

No déu ferse.

Se 'ns objectará:—Aixís vindrán empresaris ab capital de sobras.

Es una equivocació. Per fer anar endavant lo Liceo, un empresari portará—seusó buscats—vuyt, deu, dotze mil duros; y contant ab ells y ab los productos tots de las funciones, si té acert podrá anar bé.

Y qualsevol persona que, emprenentse 'l negoci ab bona fé y ab ganas de cumplir, tinga 'l capital que dihem, no acceptará la baixesa de que 'ls propietaris sigan fiscals dels seus actes y no arrostrin cap responsabilitat, ja qu' ell es l' únich que s' exposa si 'l negoci va malament.

¿Ahont anem á parar! ¿Y las consecuencias que d' aixó podrian resultarne?

¿No compren la Junta del Liceo que, en aquet pas, vindria dia en que las segonas parts, l' imprenta, la guardarrobia y otras dependencias, no volent ser de pitjó condició que las masses, acabarian potsé per procurar que la propietat s' incautés dels ingressos diaris de taquilla pera que tampoch fossen entregats al empresari mentres no tingués acreditat que ja tots han cobrat lo que 'ls correspon?

Y una empresa que no cobrés la subvenció sino per atrassat, com ja's fa ara; que no percibís l' abono hasta haver pagat las masses, y á la qual se li incautessin del import de las entradas (qu' aquet cas arribaria sens dupte mes ó menos tart); una empresa que hagués fet 4,000 duros de depósit y que tingués obligació, com tenen totes, de pagar als cantants quincenas anticipadas ¿no seria una empresa lligada de peus y mans? ¿No 's veuria en una situació indigna y vergonyosa? ¿No fóra la befa de tots ios que d' ella dependessin? ¿no estaria, en fi, colocada en una situació insostenible al mes petit fracas artístich ó á la menor contrarietat de las moltes que 's presentan?

¿Tindria molt capital! No: si masses, cantants, corporacions y dependencias sabian que tenia molt capital, á ningú se li ocorreria que la Junta s' apoderés del abono ni de res pera garantirlos cap paga. Aqueixas precaucions se prenen quant l' empresari no té diners, qu' es precisament quant á n' aquet li convé menos que 's prenguin.

A més; lo capital sol no basta: es precis que l' empresa tinga capital, treball é inteligencia.

No fa molts anys en lo teatro Espanyol del passeig de Gracia va fracassar á la quarta funció una empresa de sarsuela, després d' haver desembolsat prop de quatre mil duros, per no volguer pérdrer mes: una altra empresa, també de sarsuela, dos estius atrás va deixar son negoci als deu ó dotze dias, portant perduts, ó mes ben dit trets de la butxaca, uns dos mil duros: l' empresa Sancho, ab bon capital, no va anar endavant en lo Liceo, y es perque cap d' aquestas tenia inteligencia y treball ó activitat que tot es hu, y son cosas tant essencials com los diners mateixos.

Deixinse, donchs, los propietaris del Liceo de entrar per aquets laberintos. Procurin que las condicions del contracte de cessió facilitin la constitució de empresas sérias, posantlos las menos trabas possibles; no 's deixin ilusionar per qui tal vegada intenti atreuerers la voluntat dels mes influents ab plans que son utopias alhagadoras, y si aquesta resolució no 'ls pot dur á bon resultat, resolgúinse—qu' aixó seria en nostre concepte lo millor— á no tenir empresa y donar funciones per compte directe de la societat d' accionistas.

A bon segur que, si aquestos ho estudian, no va-

ALS CASATS Y Á LAS CASADAS
se dona de franch lo curiosíssim folleto KOCH!

VIGOR VITAL
SALUT Y HERMOSURA

Consells pera obtenirla, conservarla y allargar la vida fentla agradable

En Barcelona pera obtenirlo de franch, es precis entregar aquest anunci en la llibreria de Manero (carrer de la Lleona.—També s' obté demanantlo per correu, acompanyant l' anunci, al Dr. KOCH (Montera, 33, 1., Madrid).

LAS MELLORS MÁQUINAS DE CUSIR
son las de

SANTASUSANA

Carrer del Carme, 33. —BARCELONA

DIFERENTS MODELOS PERFECCIONATS, MÁQUINAS DE FER MITJA

VENDA Á PLASSOS Y AL COMPTAT

PREUS SENS COMPETENCIA

Taller pera adobar tota classe de máquinas

Ayuntamiento de Madrid

cilarán en adoptar la nostra idea, perquè trovarán que 'l pressupost pot cubrirse ab l' import del abonó y la recaudació de taquilla, tenint, además, com tenen de reserva lo qu' avuy donan per subvenció y qu' es lo que 's pot pérdrer en un cas desgraciat.

Aquet plan no ofereix altra inconvenient que poguer posar personas inteligentes al frente de la direcció artística y administrativa; pero si 's buscan poden trovarse ab mes facilitat de lo que sembla á primera vista, porque no falta ara en Barcelona qui seria capás de desempenyar tals càrrechs, oferint garantías de diners, d' aptitut, d' honrades y d' experiència per surtirse be de son comés.

Y com no exposem lo qu' acabem de dir per pura fraseologia, si 's creu acceptable y atinat nostre propòsit, estem prompts á indicar qui podria ser elegit, ab moltes probabilitats d' acert, pera posarse al frente de nostre Liceo y tornarli las millors épocas de son esplendor y de sa importancia en la esfera artística. —J. P.

LO DECORAT

DEL DRAMA SACRO MAGDALENA

Nos creyem obligats en justicia á tributar, avans de tot, un calurós aplauso á la empresa del teatro de Novetats, per sa gestió artística, porque es cosa digna de lloa proposarse representar un espectacle de las dificultades del de que aném á parlar y no posar traba als artistas ni escatimarlos preu; demanant tant sols, que estiga be y ab tota la propietat deguda.

Montar una obra de tal magnitud en lo limitat espay d' un mes y mitj, sols pot ferse en Espanya y casi dirém sols en Barcelona, porque 's conta aquí ab tots los elements de construcció necessaris. Y tant es aixis, que pera crear y construir las onze decoracions de *Magdalena*, no han sigut necessaris tots los pintors de primera forsa que tenen taller en esta capital, ja que ni lo degá Sr. Soler y Rovirosa, ni 'n Pascó, ni tampoch en Battistuzzi han fet res per aquest espectacle.

Lo bon acert de la empresa que regenta lo distingit actor senyor Tutau queda probat palpablement. Si la última obra estrenada en Novetats no tingués lo decorat que té, duria ja sens dupte en aquestas horas vida lánguida; y fem aquesta observació, porque los mestres músichs com igualment l' autor, (per causas que no 'ns incumbeix examinar) no han estat prou acertats en sas creacions.

Donchs si l' obra té públich y en consecuencia produheix resultat utilitari y tot aixó 's déu al decorat, just es que fem d' ell un estudi un poch més detallat de lo que s' acostuma, porque l' art del pintor escenógrafo avuy dia es tant art y tant digne de ser considerat com l' art que s' exhibeix en certámens y exposicions.

Consensuts d' aixó, no fem més digresions y anem desseguida á manifestar nostra opinió franca y lleal per lo que respecte al decorat de *Magdalena*.

Al aixecarse lo teló se 'ns presenta la *Casa de la Magdalena* després d' una orgia. La decoració, deguda al jove y reputat pintor Sr. Chia, es de gran efecte per sa entonació calenta, acertada disposició, riquesa y lujo. L' agrupació de las figuras ajuda al éxit; mes

en quant los personatjes deixan los assientos, se veu qu' aquestos no son d' época, y per lo tant, deslligan del edifici, menys la taula qu' está bé.

Lo segon cuadro d' aquest acte es un *carrer de Jerusalem* al apuntar lo dia. Es moguda de líneas, té bona perspectiva, aire y just color, y per totas aquestas qualitats honra al seu autor.

La decoració del acte segon (*Pretori*) es original de D. Miquel Moragas. De grandió efecte per sa composició, peca de achimicament en los detalls. També hi sobran cortinas, adoleixent aquestas de plechs de formas usuales en lo teatro, pero que no dóna may lo natural.

Tampoch 'ns agradan los colors de aquestas cortinas. Pero ab aixó y tot, y passant per alt faltas de construcció en la part arquitectónica, es una decoració que posa en bon lloch la fama de que ja gosa lo senyor Moragas.

Lo primer cuadro del acte tercer representa lo *tocador de Magdalena*. Es un teló curt de ben entesa entonació y color simpálich.

En lo cuadro segon hi ha una decoració á tot teatro, vigorosa de color, que potsé peca de massa calenta de tó en los clars. Lo *Sanhedri* no tenia la forma que té la decoració de que tractém; mes aquesta es tant justa d' época, que no podem menos de alabar á son autor D. Sebastiá Carreras—autor també de la anterior—per lo cuidado en procurarse datos; tant mes, quant coneixem la dificultat que hi ha en trobarlos.

L' acte quart té també dos decoracions. La primera, *Cuarto de guardias del Pretori*, es un teló curt pintat ab aquell convencionalisme de teatro que per fortuna va desapareixent dels nostres. Los clars calents y los obscurs d' una tinta bruta, y recursos com lo de posar darrera una pilastra privada de llum, una claror que lo mateix podria ser foch qu' un fanal, son medis á que déu procurar no acudir cap bon artista. En la part de construcció hi ha una arcada que s' apoya en fals.

Lo segon cuadro es l' *Hort de Jethsemani*. Es una decoració á tot teatro, no molt acertada de líneas y falsa de color. La font hi sobra. Lo celatje está bé y sentim no poder alabar mes á son autor que ara no ha estat tant acertat com quant va pintá igual tema per lo drama *Judas*.

Comensa l' acte quint ab un teló curt, degut al senyor Moragas. La *taberna de Job* es una tela ben pintada, bonica de líneas; sa entonació peca de gris y adoleix d' exhuberancia de detalls y sobrad' ornamentació. Fa molt bon efecte; té aire y, apesar dels defectes citats, la preferim al pretori del mateix autor.

Segueix á aquesta lo *Carrer de la Amargura*, decoració á tot teatro, original de D. Maurici Vilumara, á plena llum, d' una entonació brillant, variada de plans y moguda de líneas. Peca de vermellosa en los primers termes; pero son molt mes justas los últims. Aquesta decoració, que ab sos richs tapissos, toldos y brillant color es molt bonica, no la trobém prou apropiada al assumpto que déu allí desenvoluparse, assumpto de sí trist y melancólich fins pe 'ls menos creyents.

En lo acte sisé que representa lo *Calvari*, son varias las transformacions que s' operan en lo decorat. Al aixecarse lo teló 'ns trobém en un lloch agreste y árit, lo celatje boirós. Tenint en compte que Jesus morí després de la posta del sol y no sentho encara en aquet punt del drama, no veyém motiu pera que estiga la decoració tant privada de llum, fins al extrem

LAS MELLORS MAQUINAS DE FER MITJA

♦♦♦♦♦ Son las de la antigua casa LAUÉ & TIMAEUS, d' Alemania ♦♦♦♦♦

Máquinas anomenadas UNIÓN, CONCORDIA y VICTORIA

Son las mes perfeccionadas y las mes ben construdas fins avuy dia

Servintse d' ellas, se poden guanyar de 3 á 6 pessetas diarias Ensenyansa é instruccions pera utilisarlas, se donan DE FRANCH á tothom que compri máquinas Preus baratos. Se 'n envían á totas parts

Representant Don N. AGUSTÍ MANYOSA, Carrer Ample, 69, y Bomba, 4, 1.er

DESPATX TOTS LOS DÍAS, DE 10 Á 1 Y DE 3 Á 6

Ayuntamiento de Madrid

que sembla un efecte de nit é impideix que 's vegi Jerusalem que tot just s'apercibeix en lo fondo. ¿Perqué, donchs, si encara hi havia sol, no fer un toç de llum a la drete ó bé en lo fondo?

Los cambis de celatje alpondrers lo sol son bonichs y ho serian mes si 's baixés mes lo llum de la sala. Durant la relació de Judas y Magdalena, las llums de las caixas de la drete están massa altas y destrueixen l'efecte escénich. Lo Sr. Chia deuria procurar que 'l lampista cuidés d'ajudar al éxit de sa obra, lo qual no fa.

No som partidaris de la solució que lo Sr. Chia ha dat á la obra, que nosaltres concebim en altra forma; mes no podém menos de consignar que lo final es de un gran efecte per l'entonació general y molt particularment per lo celatje, que 's recomana per sa valentia y just colorit per lo poch que peguérem véurer á causa de la rapides ab que baixa 'l teló. L'obra es d'empenyo y lo Sr. Chia se 'n ha sortit á la altura de sa reputació.

Las once decoracions de que acabem de fer la crítica nos han provat que la pintura escenográfica ha adelantat molt, sofrint, per tant, un gran cambi. Avans las decoracions, després de dibuixadas, se pintaban segons pauta. Avuy exigim dibuix, composició y color ajustat al natural, y aixó últim en grau superlatiu.

Los pebrots y tomatechs, los celatjes de color de lila clá, las flors de formas tals que ningú las havia may vistas y 'l recurs de posar cortinas allí ahont no sabia que fershí, s'han acabat en nostra terra. Si las arts totas adelantan aquí, ¿havia de ser l'art escenográfico lo que quedés enrera? No, y bona y palpable mostra de que adelanta, es lo decorat de *Magdalena*, del qual hem analisat las bellasas y 'ls defectes que té en opinió nostra.—U. D. O.

SUSPIRS

Mulla 'ls cálzers de las flors
de bon matí la rosada,
y jo, de des que tú ets morta,
mullo mon rostre ab mas llágrimas.

No 'm miris mes, nena hermosa;
no 'm miris mes, per favor,
que los teus ulls de foch, creman,
poch apoch, mon pobre cor.

En tos ulls téns duas móras,
duas rosas en tas galdas
y en ton dintre téns dos cors:
i' un d'ells, á mí vas robármel.

En ta llosa, prenda mia,
una inscripció hi ha grabada
que diu: «aquí jau la flor
mes bella de la encontrada»

Ab alegría y carinyo
feyas petons á una cabra.
Fesmen un á mí, —vaig dirte—
y me 'l vas negar. ¡Que ingrata!

DOMINGO BARTRINA.

SECCIÓ DEL PIROTÉCNICH

Entre nostra prempsa satírica hi ha ja que balla 'l fandango; pero d'aquet ball se 'n han encarregat certas *senyoras* castellanas... descocadas, que li fan molt poch favor.

No hi tenen garbo.

Veyam si 'l ballarán gayre temps.

Per ara 'l públich sensat lo xiula.

Alló no es fandango: es... un 'altra cosa.

Lo degá dels periódichs de Barcelona, ó sia 'l Diari de'n Brusi, no anuncia las funcions dels teatros que representan *La Passió*, *Judas* y *Magdalena* los dias que posan en escena aquets dramas.

¿Perqué? ¿Perqué la gent no hi vagi?

Donchs no 'n tren res: hi va del mateix modo. ¿Per escrupol de conciencia? No veyem lo motiu.

Respectem lo que sigui causa de tal modo de procedir; pero fa estrany á moltras personas sérias y fins religiosas, que no anuncihi 'l Brusi obras sacras que poden ésser instructivas pe'l públich, mentres anuncia produccions d'altre género que 'l desmoralisan.

Havem compost lo suelto anterior en vista de que un suscriptor no 's diu:—¿Cóm se compren que 'l «Diario de Barcelona» fa 40 anys vejes ab bons ulls la representació de *La Passió* en los teatros Principal y Liceo, anunciantla extensament y fentne revistas detalladas y laudatorias, y avuy reprobi tal representació, negantse fins á posar l'anunci d'un espectacle que no està privat?

Efectivament: los números del *Diario* corresponents als divendres de Quaresma, dias 1, 8 y 15 de Mars de 1850, contenen anuncis de *La Passió*; lo número del dia 2 de aquell mes feya ressenya del estreno en lo teatro Principal, y lo del dilluns dia 4 del propi Mars, va publicar revista encomiástica de la representació del Liceo.

Ara no 'n vol parlar. Diguem donchs: «cada hu per' hont la enfla».

«El Diluvio», ab sa lógica *diluvianesca*, atribueix las causas de que s'hagi hagut de tancar altre cop lo Liceo á las consecuencias de la última Exposició Universal.

També podia atribuirho á la crema dels convents. Sense aquet fet lo Liceo no s'hauria construhit, no construintse no s'hauria obert y no obrintse.... ara no s'hauria hagut de tancar.

Ho repetim; lógica *diluvianesca*!

LÓ POLVORISTA

APLAUSOS

Lo benefici de la Sra. Palá tingue lloch en Nove-tats dilluns passat.

No parlarem de *Sogra y nora* y *Tants caps tants barrets*, obras representadas, sinó pera fer constar que no van faltar aplausos pe 'ls executants.

AL BRUCH

Taller de fer llunas per miralls; marchs de cuadros, cromos y estampas

FÁBRICA DE TRANSPARENTS

Portaferrissa, 10 y Petritxol, 17

TRANSPARENTS

GRN ASSURTITEN LA MATEIXA FABRICA

Carrer de la Morera, núm. 6. 1.º

Segona travessia á la drete del carrer del Hospital, entrant per la Rambla

Lo nou del espectacle consistia en las dos pessas de música que va anunciar lo jove músich P. Casals, qui 'sent realment molt jove, pot ser tingut ja per un bon violoncelista que fa honra á la escola municipal de música de quen' es alumno. Lo Sr. Casals va esmerarse en arrencar del instrument tots los tóns que 's poden tréurer d' ell, y va demostrar soltura especial y sólits estudis que li tenen reservat un bon porvenir.

Lo Sr. Sanchez, distingit pianista, va acompanyar-lo perfectament.

Las citadas pessas van ser molt y molt aplaudidas.

Las representacions de poema dramatic *Judas* alcansan en Romea exit extraordinari, com en las temporadas anteriors.

Entre 'ls nous autors se distingeix Sr., Borrás que desempeña la part de protagonista.

També 'l públich celebra las decoracions, especialment la del Pretori, de Soler Rovirosa, y la del Hort de Getsemani, obra notable de D. Felix Urgelles.

COLABORACIÓ ADMESA

Intima.

Papellonas, papellonas,
las de las alas bufonas
que en las flors pareu lo vol:
escolteu mon desconsol
que temps fa 'l cor empresona.

Papellonas del meu cor:
vosaltres que sens temor
correu sempre pe 'l jardí,
boy saltant de flor en flor,
escolteu lo que us vull di.

Ja fa temps que d' una nina,
d' una hermosura divina
jo n' estich enamorat.
Lo seu nom es Adelina....
nom per mí lo mes sagrat.

Papellonas que á desdi
beseu de flors un sens fi,
voldria que en eix moment,
per recort....! un pensament
li portésseu del jardí.

Y un cop cumplert mon anhel
y brilli com un estel
la ditxa de ma esperansa,
satisfet y ab benhauransa
viurém tots dos en un cel.

Papellonas, per favor.
oferiuli ab gran fervor
del meu jardí un pensament,
y veurá que 'l rich present....
jes lo pensament d' amor!

J. CASANOVA V.

EPÍGRAMA

Sempre que parlo ab la Petra
d' un germá que té m' fá riure,
perqué diu:—Sab molt d' escriure;
pero fa mol mala lletra.

XEPEL DEL BROQUIL.

AMOROSAS

I

Quant l' auba hermosa bada á la rosella
ab son suau petó,
de son calzer s' exhala aroma intensa.
incensantal nou jorn.
Així també, un petó váreig posarli
jo en son llabi hermós,
y al desclóurers, ab son alé de rosa
s' incensá lo meu cor.

II

Garrideta donzella de montanya
lo cor me va robar.
¡Senyor, Senyor, cóm pateixo, com m' anyoro
per dins de la ciutat!
Si pogués alenar la dolsa flayra
del aspre pinetar.
curaria mon mal.....y ara m' anyoro
per dins de la ciutat.

JOSEPH M.ª LLEBARIA.

¿.....?

M' ofereixes lo teu cor
per si 'l vull cambiá ab lo meu
y no creguis que 'm sap greu
si no accedeixo al vapor;
que, com que 'l ser previsor
eu tot' hora m' agradat,
lo cas he reflexionat
lo mellor qu' hi sapigut,
y un sol dupte se 'm acut:
—¿que 'l tens gaire rebregat?

A. RIUS VIDAL.

SALÓ DE DESCANS

Una nova societat catalanista s' está organisant en aquesta ciutat. Segons noticias, los treballs de la mateixa estan ja molt adelantats pera celebrar próxima-ment la sessió inaugural.

Sembla que son objecte principal es lo de portar la honrada classe obrera al camp catalanista. Pera que sia aixis, los iniciadors de la idea poden desde ara contar ab lo desinteressat concurs de LO TEATRO CATALÁ. Cada setmana entreguem á «La Vanguardia» en la seva administració, lo número de LO TEATRO CATALÁ. Preguem al Sr. Director de dit periódich se servesca fer constar si 'l reb, anunciantho quant participa las publicacions que li envian.

CONSTRUCCIÓN DE TEATROS SERVEY COMPLERT Y BO

pera guardarropias

Per informes y details, dirigirse al fuster del carrer de Caspe 75
al costat de la botiga de comestibles

BARCELONA

ELIXIR MORRHUOL CASTILLO

DEPÓSIT GENERAL

Farmacia del autor, Dr. Gómez del Castillo

Condal, 15, BARCELONA

Ayuntamiento de Madrid

* * Lo célebre actor Arjona, una de las temporadas que va treballar en nostra ciutat va tenir aquí un fill que, com ell, se diu Joaquim. Avuy lo nen s' fet home y es un bon poeta, catalá de naixement si be castellá en la forma, puig acaba de compondre un drama titolat *La duquesa d' Altorra*, estrenat ab éxit en Madrid. Quant lo veurem en nostres teatros, ne parlarem, ja qu' es catalá son autor.

* * Veyem ab pena que 's publican alguns periodichs qual text es altament immoral y creyem que l' autoritat no deuria permetre aquest abus que pot considerarse delicte penat pe'l Códich. Estem conformes ab «La Vanguardia» y voldriam que no 's toleressin tals publicacions que causan una ofensa gravissima á la societat.

* * A lo que sembla, dadas las noticias que tenim, la próxima exposició artística que deu celebrarse durant lo mes de Maig propvinent en aquesta capital y en lo suntuós Palau de Bellas Arts, promet ésser un aconxeixement grandió que ha de mostrar una vegada més lo progrés sempre creixent de nostra terra.

Apart dels noms de renombrats artistes estrangers que á ella han promés concórrer, com aixís també la majoria de los de las principals provincias de Espanya, figurarán casi tots los de més válua de nostra capital, de 'ls quals sabem qu'hi haurá: de Atené, estatua de *Medea* y busto de *Don Jaume lo Conqueridor*; de Monserrat, un grupo que porta per titol *Desamparats*; de Campeny, *Una Segadora*; de Carcassó, una estatua representant *Anyoransa*; de Sala *La Verge de las Mercés*, de gran tamany; de Vallmitjana (Abarca), estudi de *Un gos*, de Carbonell (Pere) una estatua que dú per titol *Bon jour*; de Carbonell (Pau), un retrato, y de Tasso, un grupo representant un cuadro de costums populars.

Aixó, en quant als escultors. En lo próxim número procurarem donar las noticias dels pintors que pensan concórrerhi y de sas obras, per no habernos sigut possible avuy adquirir quinas serán.

TÓMBOLA

oberta en lo Centre Catalá, á benefici de la familia del malográt actor D. Lleó Fontova.

Continuació dels donatius, per l' ordre que s' an anat rebent:

N.º 39.—Dos cuadros al oli d' un pam y mitj de llarchs, per cinch quarts d' alts, donatiu de D. Ernest Soler de las Casas.

40.—Trescents un exemplars del monolech de Fontova «L' últim grahó» donatiu del editor.

41.—Un busto de terra cuyta, de dos pams y mitj d' alsaria, obra y donatiu de D. Joseph Campeny.

42.—Siscentas sis comedias, donatiu del editor.

43.—Dos gerros artístichs de bronze, de dos pams d' alsaria, donatiu de D. Benet Barceló.

44.—Cent disset comedias, donatiu de D. Frederich Seler.

45.—Un tinter de bronzo y cristall, donatiu de D. Benet Barceló.

46.—Cent cincuantacinch comedias, donatiu del editor.

47.—Duas figuras artístichs de terra cuyta, donatiu de D. Benet Barceló.

48.—Dos tomos encuadernats del periodich «El Siglo» donatiu de D. Frederich Soler.

49.—Dos cuadros al oli, de dos pams y cuart d' ample per tres y cuart d' alt, obra del Sr. Vidal y Solares, donatiu del reputat establiment «El Arte»

(Seguirá)

CAVILACIONS

ANAGRAMA

Un mes fá que la María
va marxar á Badalona
y va rebre de sa tia
un total ahir mitj dia
dient que la Tot no esta bona.

XEPET DEL BRÓQUEL.

TERS DE SÍLABAS

... ..
... ..
... ..

Posarem los punts lletras de modo que, llegidas vertical y horisontalment, diguin: 1.ª ratlla, nom d' home; 2.ª nom d' home, 3.ª, teatro.

CINTET BARRERA Y CARGOL.

TRENCA-CLOSCAS

D.ª Camila Gemelo Dulé

Tarrasa.

Formar ab aquestas lletras lo titol de dos aplaudits dramas Catalans.

CINTET BARRERA Y CARGOL.

GEROGLIFICH NUMÉRICH

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.—Nom de dona.
9. 3. 3. 8. 5. 3. 2. 7.—Plassa de Barcelona.
3. 8. 5. 3. 5. 4. 9.—Carrer « « «
4. 9. 3. 3. 2. 7.— « « «
7. 5. 3. 3. 9.— « « «
3. 2. 7. 9.—Nom de dona.
7. 5. 4.—Número.
7. 8.—Nota msical.
- 1.—Lletra.

JOSEPH M.ª FELIU.

Soluciones á las cavilacions del número 48

Xarada. 1ª.—*Muriano*.—2ª.—*Tintore*.
Logogrifo numérich.—*Templario*.

Correspondencia particular

J. T. y R.: no 'ns agrada lo d' avuy.—B: no fassi sonets.—P. Castanyer, Sanchez Cano y J. Casanova V.: no ho prenguin á mal; pero no 'l coneixem al Sr. Bruna.—Xepet del Bróquel: Aixó no es alló que 'ns convé. Lo demes ja ho pot veurer.—J. M. Llebaria: llejeixi.—F. Torres: no sé que dirli, no está be, está molt mal.—No podem parlar detot.—J. Orribert: per ara, no.—R. Bruna: lo trenca-closcas *tipte*, que diu vosté, no canta la solució. Envihila.—S. Ramage: molt bé.—Japet de l' Orga: ja hem renyat al repartidor.—J. Libertat: bé la décima.—R: no insertem tant com voldriam porque tenim molt original.

Tipografía Susany y Compañía, Muntaner 36.—Teléfono 873.

PELUQUERÍA ARTÍSTICA

Saló per afeitar, tallar y rissar lo cabell

DE

LLUIS ANGLADA

Boters, 8, entressuelo

ARXIU LIRICH-DRAMÁTICH

DE

BONNIN GERMANS

COPISTERÍA DE VERS Y MÚSICA

Se serveix per tot Espanya á preus baratos

Carrer del Vdre. 2, quart, Barcelona.

Despatx cada dia fins á las 10 del vespre.

Ayuntamiento de Madrid